

MILLISEID LOOMI, LINDE JNE
SEKKUMISTESSE KAASATAKSE?

Delfiiniteraapia alguseks võib pidada 60ndaid kui **John Lilly** tegi oletusi inimese ja delfiini suhtlemisest saadava kasu osas – eelkõige just suhtlemisoskuste arendamisel.

Samuti märgati metsikute delfiinidega ujumise silmatorkavat mõju depressioonile.

Antud teraapiavormi puhul rõhk eelkõige just tugeval psühhofüsioloogilisel toimel.

psühhoneuroimmunoloogia (PNI) – uurib psühholoogiliste, emotsionaalsete seisundite mõju haiguste vastuvõtlikkusele.

Närvi-, hormonaal- ja immuunsüsteemi vahelised seosed.

1978 David Nathanson – kliiniline psühholoog
DAT - Dolphin/Human Therapy

Erinevad programmid erinevate arenguhäirete ning eri diagnoosidega inimeste jaoks.

*„Delfiinide abil avaneb laps suhtlemisele
ja õpib neli korda kiiremini
kui tavatingimustes.“*

On teada, et biovälja saab mõjutada –
kõrvutised väljad ühtlustuvad.
Delfiini olemus on eriline, nii ka mõju.

J.Lilly sõnul on delfiini välja sagedus võrdne
meie aju alfa ja teeta tasandiga – sügav rahu,
meditatsioon.

*Kas inimese rahukogemus tuleneb
väljade ühtlustumisest?*

KOERI KAASAVAD SEKKUMISED

Kes? Kuidas? Kellele?

TEENISTUSKOER *Service dog*

PÄÄSTE, ABI- JA TERAAPIAKOERAD

Erinevates riikides reguleeritud erinevalt.

Eestis reguleerimata.

PÄÄSTEKOER
Rescue dog

OTSINGUKOER
VETELPÄÄSTEKOER

ABIKOER
Assistance dog

LIIKUMISABIKOER
JUHTKOER
KUULMISABIKOER
HÜPOKOER

EPILEPSIAKOER
ÄREVUSHÄIRE ABIKOER
DEMENTSUSABIKOER
AUTISMIABIKOER

TERAAPIAKOER
Therapy dog

TERAAPIAKOER
KÜLASTUSKOER
LUGEMISKOER
ÕPIKOER

TUGIKOER?
*Emotional support
animal*

Tegutsemist piirava
psüühikahäirega
(nt ärevus, depressioon)
inimesele **vaimse tervise**
spetsialisti poolt määratud
psüühilist tuge ja seltsi
pakkuv loom.

EESTI ABI- JA TERAAPIALOOMI KAASAVATE ORGANISATSIOONIDE LIIT

Terminoloogia

Eetikakomisjon

Erinõuded – alaealiste laste, erivajadustega inimestega seotud ning ravi ja rehabilitatsiooniasutused.

Minimaalsed nõuded tiimile

Vastutus ja ekspertiis (direktor, raamatukoguhoidja?)

Tervisenõuded (vaktsiinid, ussirohi jne). Kes kontrollib?

[Facebook.com/groups/1831120743805276](https://www.facebook.com/groups/1831120743805276)

EESTI ABI- JA TERAAPIAKOERTE ÜHING

2008. aastal loodud katusorganisatsioon, mis esindab füüsilisi ja juriidilisi isikuid, kes töötavad koos teraapiakoertega tervishoiu-, haridus- ja sotsiaalvaldkonnas või on seotud teraapiakoerte kasvatamise ja ettevalmistamisega tööks.

EATKÜ on ainus organisatsioon Eestis, mis valmistab ette ning eksamineerib teraapiakoeratiime.

Ühing viib ettevalmistuse saanud koeratiimid kokku klientidega, aitab programmide jaoks välja töötada sobiliku tegevusplaani, metoodika ning koordineerib tiimide tööd.

Sinu jaoks olemas – käpa ja südamega!

MAARJA TALI

MTÜ Eesti Abi- ja Teraapiakoerte Ühingu ja
MTÜ Eesti Abi- ja Teraapialoomi Kaasavate
Organisatsioonide Liidu juhatuse liige
EATKÜ teraapiakoeratiimide (korduveksami)
kohtunik ja endine vabatahtlik koerajuht

Tallinna Ülikooli Loodus- ja terviseteaduste
instituudi integreeritud loodusteadused,
BSc, Well-being and Health Behaviour MA.
külalislektor

Fookus: inimese - looma side, koerlaste
käitumine, loomade heaolu mõõtmine
sekkumistes, haridus ja standardid Eestis

IAHAIO International Association of
Human-Animal Interaction
Organizations

EESTI ABI- JA TERAAPIAKOERTE ÜHING

Ühing töötab koos partneritega välja ja arendab Eesti
sotsiaal-, haridus- ning tervishoiuvaldkonnaga kõige
paremini sobivat süsteemi, teeb rahvusvahelist
koostööd, et tuua Eestisse vastava ala teadmisi, praktilisi
oskusi ja parimaid praktikaid, ning osaleb teadusalas
koostöös.

Alates 2016. aastast on Eesti Abi- ja Teraapiakoerte
Ühing rahvusvahelise katusorganisatsiooni IAHAIO
(International Association of Human-Animal Interaction
Organizations) täisliige.

www.teraapiakoer.ee

www.facebook.com/teraapiakoerteyhing/

EATKÜ NUMBRITES

140 eksami sooritanud koera ja koerajuhti

34 erinevat koeratõugu

2 segaverelist koera

2 erivajadusega koera

11 erinevas Eesti paigas

133 nais- ja 7 meeskoerajuhti

seisuga kevad 2022.a

LUGEMISKOERTE PROGRAMM 2013-

29 väljaõppe saanud lugemiskoeratiimi üle Eesti 20 raamatukogus, lasteaias ja koolis.

Neist 3 raamatukogus ja 1 kooliraamatukogus saavad vene keelt emakeelena rääkivad lapsed harjutada eesti keeles ettelugemist.

<https://www.facebook.com/lugemiskoerad/>
www.lugemiskoer.ee

SEKKUMISE ETAPID JA TEGEVUSED

Sooviavaldus. Vajaduste ja võimaluste kaardistamine.

Eesmärgi ja meetodite kirjeldamine.
Tiimi moodustamine.

Ettevalmistus. Koht. Tegevus. Mõõdikud

Nõusolekud ja dokumendid

Ajakava

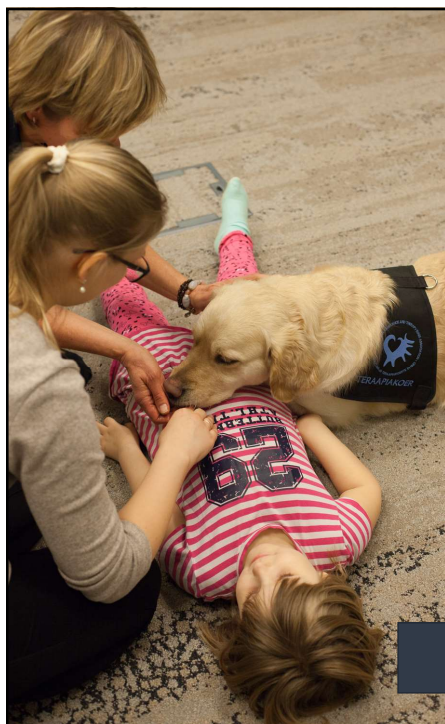
Sekkumise läbiviimine.

Tagasiside kogumine.

Analüüs. Kokkuvõtted

85% ajast ettevalmistus ja järeltegevused

95 % kliendiga viibitud ajast proaktiivne riskide maandamine

KOGEMUS

2014 ESIMENE TERAAPIAKOORTE EKSAM

TEGEVUSTERAAPIA PILOOTPROJEKT
kevad 2014 – kevad 2015

KÕNETERAAPIA PILOOTPROJEKT
suvi 2016 -

FÜSIOTERAAPIA PILOOTPROJEKT
suvi 2016 -

PILOOTPROJEKT „ÕPIKOERAD KOOLIDES
JA LASTEAEDADES“
Mai 2017 –

PILOOTPROJEKT TERAAPIAKOORTE
KAASAMISEKS VAIMSE TERVISE
VALDKONNAS
Kevad 2019

KOGEMUS

ERASMUS+ projekt „Standardid ja
rahvusvahelise koolitusprogrammi loomine õpi-
ja teraapiakoeratiimidele“

Suvi 2018 Esimene valdkonna rahvusvaheline
seminar Eestis (Tallinna Ülikoolis)
ümarlaud
IAHAIO koostöö memorandum

Suvi 2018 Koostöös Tallinna Ülikooliga
kursus „Introduction to Canine Cognition,
Behaviour and Human-Animal Interactions“
10 EAP

Sügis 2018 Tallinna Ülikool, Tallinna Linn
KoeraELU tudengiprojekt

2019 sügis- 2022 kevad Tallinna Ülikooli kursus
„Sissejuhtatus loomi kasvatadesse sekkumistesse
I ja II“

VÄLJAKUTSED

Loomapidamise kultuur

Teaduspõhise kaasaegse kirjanduse kättesaadavus

Küsitavad treeningmeetodid

Tõugudega seotud eelavamused

Kakskeelne kultuuriruum

Haridus

Ekspertide puudus (hindajad, koolitajad)

Spetsialiseerumine (nii inimese, kui looma eksperdid)

VÄLJAKUTSED

Kvaliteedi- ja kutsestandardid

Eetika

Õigusloome

Seadused ja protokollid (riiklik tasand)

Register

Teadus

Mõõdikud (sekkumiste tulemuslikkus, loomade ja klientide heaolu)

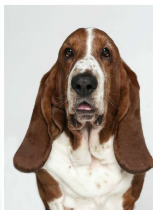
Ressursid

TERAAPIAKOERAKS SOBIV ISEND ON...

Täisealine Täiesti terve Mistahes tõu esindaja Sotsiaalne (inimesele orienteeritud) Sõbraliku avatud käitumise ja selge eneseväljendusega Võõrastes kohtades hästi kohanev	Oskab õppida On koostöövalmis Oskus rahuneda Hea enesepidurdusvõime Baaskuulekus Tema esimene valik ei ole agressiivne käitumine Side (<i>bond</i>) koerajuhiga
---	--

VEEL ON OLULINE...

Energiatase (aktiivsed vs rahulikud tegevused)

Sobivus erinevate kliendigruppidega

lapsed

eakad

grupp vs 1:1le suhtlemine

Trikid

Käemärgid, piltkommunikatsioon

KOERATIIMI ETTEVALMISTUS

Sobivushindamine

2 päevane baaskursus

Praktiline ettevalmistav kursus

Eksam

Leping

Konfidentsiaalsusleping

Karistusregistri väljavõte

Eetikakodeks

Põhikiri

Moodulõpe / spetsialiseerumine

Külastuskoolitus

Lugemiskoerte programmi koolitus

Koera tööaja raport

Külastus/lugemis/teraapia raport

Videoanalüüs

Iga aasta:

Koera kliiniline ülevaatus

Korduveksam

KOERAJUHI KULUTUSED

Sobivushindamine 23 EUR

2 päevane baaskursus 48 EUR

Praktiline ettevalmistav kursus

Eksam/korduveksam 55 EUR

Iga-aastane vet. ülevaatus

(visiiditasu, vajadusel analüüsid)

Litsents (tasuta, koerajuhi oma)

ID, särk ja traksid – EATKÜ omand

(koeratiimile rendil) 25 EUR

EATKÜ liikmemaks 20 EUR

Sekkumistega tekkivad võimalikud lisakulutused (n. transport) ei ole koerajuhi kanda. Sekkumise planeerimisel lepitakse kokku.

KOERAJUHI KASU/MOTIVATSIOON

Saab suhelda sarnaseid väärtusi
kandvate „koerainimestega“

Võimalus end pidevalt täiendada
inimese ja koerte teemal

Soodushinnaga ja tasuta koolitused

Olla oma koerale parem
juht/omanik

Panustada kogukonda oma aega ja teadmisi

Pakkuda oma koerale tegevust, mis talle
meeldib ja sobib

Võimalusel selgitada avalikkusele koerte
vajadusi ja nendega arvestamise olulisust.

Saada tunnustust

SOBIVUSHINDAMINE
Potentsiaali tuvastamine või sobivuse välistamine. Loomulik käitumine ja valikud. Koer lahkub sama emotsiooniga.

Koeratiim üksinda hindajatega ruumis 30 min

EKSAM
Survestamine tuvastamaks koera taluvus ja piirid. Koerajuhi oskused ja valmidus koera juhtida ja toetada.

Ülesanded ette teada. Kõik tiimid korraga ruumis. 2-3 tundi

KORDUVEKSAM
Tegevus imiteerib reaalselt sekkumist. Kontrollib jätkuvat suutlikkust. Läbipõlemine, ealised iseärasused, tervis.

30 minutit kuni 60 minutit

**EATKÜ TEGEVLIIGE
(KOERAJUHT)**

Liikmeks saab eksami sooritamise läbi

Teraapiakoerajuhi vanne

Tiimi unikaalne ID number

Litsents (kehtivus 1+1+1+3+3, ... aastat)
ID kaart (alati sekkumistel kaasas)

Sekkumistega seotud suhtluses kasutab e-posti aadressi
eesnimiperekonnanimi@teraapiakoer.ee

Teraapiakoeratiimi eraldusmärgid ja vorm –
tumesinine särk ja koeral logoga traksid

www.teraapiakoer.ee/register

Ivi Brant, EATKÜ vabatahtlik koerajuht, veterinaar

EATKÜ TEGEVLIIGE (KOERAJUHT)

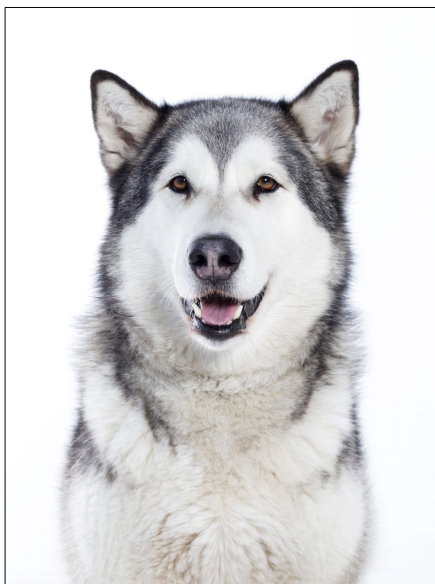
Kord aastas koera tervise kontroll (EVS ankeet) ja korduveksam

Koera tööaja monitooring

Tegevliikme lepinguga annab koerajuht EATKÜ-le õiguse konsulteerida ja küsida otse veterinaarilt hinnangut teraapiakoera tervisliku seisundi kohta

Puuduvad eraldi teraapiakoertele kehtestatud vet. nõuded

Triin Tohver, EATKÜ vabatahtlik koerajuht, veterinaar

Susi, kodukoer

Susi, külastus-, lugemis- ja teraapiakoer
Kas Susi on praegu teraapiakoer?

KOERAJUHI ROLL JA VASTUTUS

- Luaa kõigile turvaline ja meeldiv keskkond ja meeleolu
- Märgata ning PROAKTIIVSELT ennetada ebameeldivate või ohtlike olukordade tekkimine
- Märgata väiksemaidki muutusi meeleolus ja käitumisel ja vajadusel toetada, suunata
- Vajadusel end kehtestada
- Rõõmustada ja tunnustada ennast, oma koera ja klienti

KOERAJUHI ISIKUOMADUSED

- Soe, avatud, hea suhtleja
- Positiivne maailmavaade
- Kohanemisvõime, stressitaluvus
- Kohusetunne
- Juhtimisoskus
- Märkamisoskus
- Kirjeldamisoskus
- Orienteeritus enesetäiendamisele ja õppimisele

KOERAJUHI TEADMISED JA OSKUSED

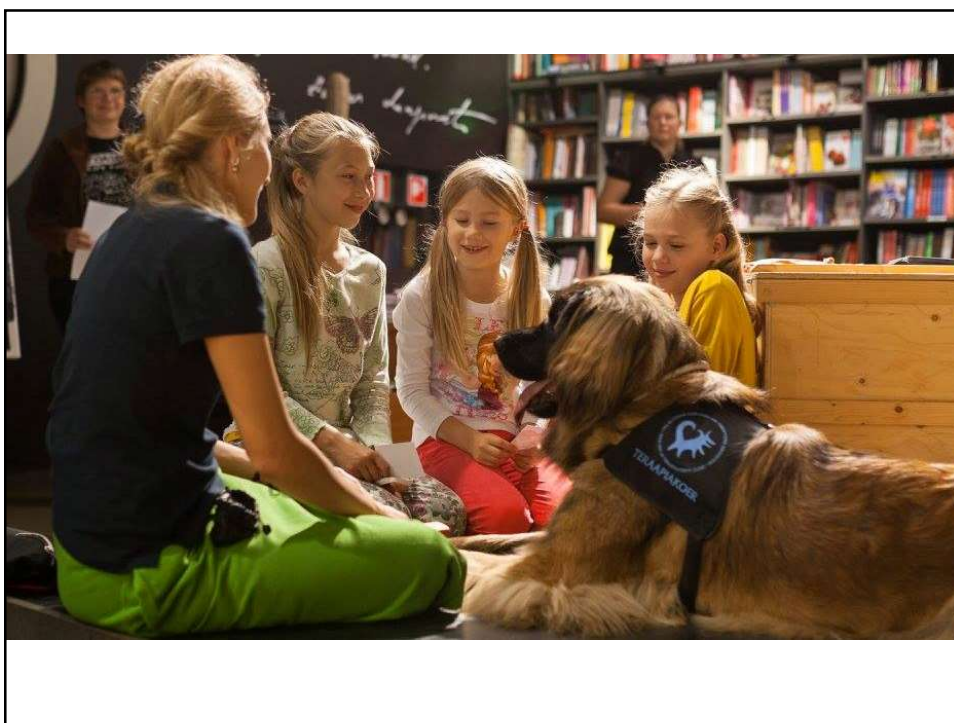
- Teab oma õigusi ja kohustusi (volitusi)
- Omab baasteadmisi koerte käitumisest
- Omab baasteadmisi koerte õpetamisest
- Kasutab õpetamisel koera mittekahjustavaid meetodeid
- Oskab koera juhtida andes selgeid juhiseid ja tagasisidet ning talle tuge pakkudes
- Tunneb koera kehakeelt ja oskab oma koera hästi lugeda
- Oskab viisakalt suhelda nii koerte kui inimestega (juhtimise ja suhtlemistehnikad)
- Digipädevused

KOERAJUHI TÖÖÜLESANDED SEKKUMISPROTSESSIS

TEGEVUSED:	Täiendkoolitus (Lugemiskoerte programm)
Sooviavaldus ja ülesanne (EATKÜ) poolt	Loeng erivajadustest või alternatiivsetest kommuniatsioonitehnikatest
Sekkumise planeerimine (kokkulepped, tegevuskava, materjalid) (EATKÜ)	DOKUMENTATSIOON:
Sekkumise läbiviimine	Koera tööaja raport
Sekkumise järeltegevused	Külastus/lugemis/teraapia raport
	Videoanalüüs?
	Tagasiside
	Analüüs
	Kokkuvõtted (EATKÜ)

KOERA KAASAV KÜLASTUS

KOERA TOETAMINE JA HEAOLU TAGAMINE

KOERA TÖÖAEG

45 -60 min korraga. Koos pausiga maksimaalselt 1,5 tundi.

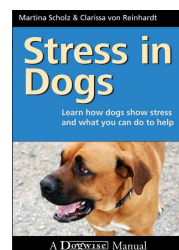
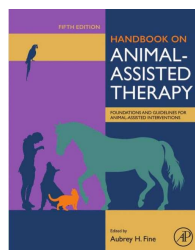
Olenevalt tegevusest, klientide arvust, keskkonnast ja koerast maksimaalselt 3 korda nädalas.

Puhkus peab olema tööga proportsionaalne ja vastama koera vajadustele.

Teraapiakoerte vanuse alam- ja ülempiir

LUGEMISOOVITUSED TULEVASELE KOERAJUHI

http://iahaio.org/wp/wp-content/uploads/2018/08/iahaio_wp_updated-2018-final-1.pdf